

INTERVJU Vladimir Šalamon

Novo desetljeće Bejahada

Vladimir Šalamon sa reisom Mustafom Cerićem

❓ Kako danas gledate na proteklih deset izdanja Bejahada?

U pogledu na Bejahad i na ono što je ova kulturna manifestacija ostvarila za proteklih deset godina, svi izuzetno cijene kontinuitet. Moram reći da tokom ovih deset godina taj kontinuitet nije bilo lako održati. Tim prije što smo svi mi koji radimo za Bejahad volonteri. Svakodnevno, svatko od nas radi svoj posao 8-10 i više sati, pa se tek onda posvećujemo Bejahadu. Kada za vršim rad u svojoj liječničkoj ordinaciji, počinje moj angažman na organizaciji Bejahada koji praktički traje cijele godine. Održali smo kontinuitet, što nije mala stvar u ovakvim uslovima. Nije lako financirati manifestaciju koja traje 7 dana od jutro do večeri, gdje se paralelno odvija mnoštvo izložbi, koncerata, scenskih nastupa, filmova, kazališnih predstava itd.

❓ Što je tajna vašeg uspjeha, s obzirom na aktualnu financijsku krizu i opću nestašicu novca?

Nema tajne, potrebno je samo

VISOKI KRITERIJI

Postavili smo visoke kriterije kojih se pridržavamo. Program je od mnogih ocijenjen kao izuzetna kulturna manifestacija, vrlo visokog umjetničkog nivoa. Vidjeli su naše dokumentarne filmove o Bejahadu koje snimamo svake godine, pročitali su dvojezični časopis Bejahad koji također objavljujemo svake godine, ili su bili na samoj manifestaciji. Kvaliteta programa je nešto na što sada sigurno možemo biti ponosni, ali ne samo mi kao organizatori nego i gosti, izvođači na Bejahadu. Izvođači su nositelji tog kvaliteta a u proteklih deset godina bilo ih je više od 500

uložiti još više truda. Prevažili smo taj problem tako što je angažman ljudi koji organiziraju Bejahad sada bio daleko veći nego prethodnih godina. Taj dodatni angažman bio je zaista izuzetno težak. Iz zagrebačkog sjedišta jedne velike međunarodne kompanije, na primjer, nakon 10 godina sponzoriranja obavijestili su nas da više nisu u mogućnosti financijski podpirati Bejahad. Slični, negativni odgovori stizali su i od sponzora s kojima smo uspješno surađivali više godina. Ipak i ove godine podržalo nas je preko dvadeset sponzora, uglavnom iz Hrvatske, što istovremeno govori i o odnosu sredine prema Bejahadu.

❓ Govorite iz vlastitog iskustva?

Ja sam sebi dodijelio taj najkompleksniji segment organizacije Bejahada, prikupljanje sredstava. Ali, kada trebate prikupiti novac za održavanje jedne kulturne manifestacije u vrijeme krize, sve je značajno teže. Imamo stalnu podršku Ministarstva kulture RH, koje je pokrovitelj Bejahada. Svake godine Mi-

nistarstvo osigurava ne malu svotu novca za realizaciju ovakve manifestacije. Najveći uspjeh Bejahada je četverogodišnja financijska potpora UNESCO-a koju smo dobili za period 2006./2007. i 2008./2009. Bejahad je jedan od rijetkih projekata koji je čak dva puta zaredom dobio potporu UNESCO-a, što je i svojevrsno priznanje.

❓ Uz kontinuitet, uspjevate kontinuirano održavati i visoku kvalitetu programa, imena sudionika Bejahada sve su slavija. Vaša formula?

Postavili smo visoke kriterije kojih se pridržavamo. Program je od mnogih ocijenjen kao izuzetna kulturna manifestacija, vrlo visokog umjetničkog nivoa. Vidjeli su naše dokumentarne filmove o Bejahadu koje snimamo svake godine, pročitali su dvojezični časopis Bejahad koji također objavljujemo svake godine, ili su bili na samoj manifestaciji. Kvaliteta programa je nešto na što sada sigurno možemo biti ponosni, ali ne samo mi kao organizatori nego i gosti, izvođači na Bejahadu. Izvođači su nositelji tog kvaliteta a u proteklih deset godina bilo ih je više od 500. Većina je bila iz jevrejske/židovske zajednice, ali značajan je i broj prijatelja koji su učestvovali u segmentu programa pod nazivom „Kulturom do zajedništva“. Upravo u ovom programskom dijelu bilo je zaista vanserijskih umjetnika i intelektualaca koji su nastupali i oplemenjivali ovu manifestaciju.

❓ „Kulturom do zajedništva“ smatra se jednim od najatraktivnijih programa Bejahada. Kako su na vaš poziv

Židovska kulturna scena Bejahad organizira se ove godine po jedanaesti put. Bejahad (na hebrejskom 'zajednica') će od 25. avgusta do 1. septembra u Opatiji okupiti 800 gostiju iz 20-tak zemalja a u sklopu ove ugledne međunarodne kulturne manifestacije za 7 dana bit će izvedeno više od 20 raznovrsnih programa. Mjesto susreta poznatih intelektualaca i umjetnika, Bejahad je otvorena kulturna scena koja osnažuje jevrejski/židovski kulturni identitet na prostorima bivše Jugoslavije, te kontinuirano promovira kulturu dijaloga, toleranciju i međusobno uvažavanje. Inicijator ovog kulturološkog pothvata i direktor Bejahada, zagrebački liječnik dr. Vladimir Šalamon, s ponosom govori da je polovicu svog života proživio u Sarajevu. Realizacija ideje da se kroz kulturu afirmira zajedništvo i konstruktivna komunikacija s drugima i drugačijima rezultat je, prije svega, njegovih vlastitih napora i vizije. Dok u Zagrebu finalizira pripreme uoči početka Bejahada 2010 u razgovoru za naš list prvi čovjek ovog jedinstvenog kulturnog događaja sumira desetogodišnju povijest sve utjecajnije i popularnije manifestacije, pojašnjava kako uspijeva organizirati kvalitetnu kulturnu smotru i u danima recesije, te otkriva što je u ovogodišnjem bogatom programu Bejahada najzanimljivije

da sudjeluju reagirali umjetnici?

Željeli smo pokazati da različito nacionalno porijeklo može samo pospješiti suradnju, da umjetnici drugačiji po etnicitetu zajedno mogu stvoriti fantastične projekte. Upravo zbog programskog segmenta „Kulturom do zajedništva“ mislim da smo dobili potporu UNESCO-a, jer je to projekt koji vrlo uspješno afirmira toleranciju i suradnju među ljudima. U ovom programu učestvovali su Predrag Matvejević, Mersad Berber, Ismar Mujezinović, Safet Zec, priredili smo izložbu djela Ede Murtića i Dušana Džamonje, a ove godine sa svojim najnovijim slikama dolazi Vladimir Veličković, Beogradanin koji već 44 godine živi i radi u Parizu, u svijetu jedan od najslavnijih likovnih umjetnika s ovih prostora.

❓ Veličković u Hrvatskoj nije izlagao od 1988. Kako

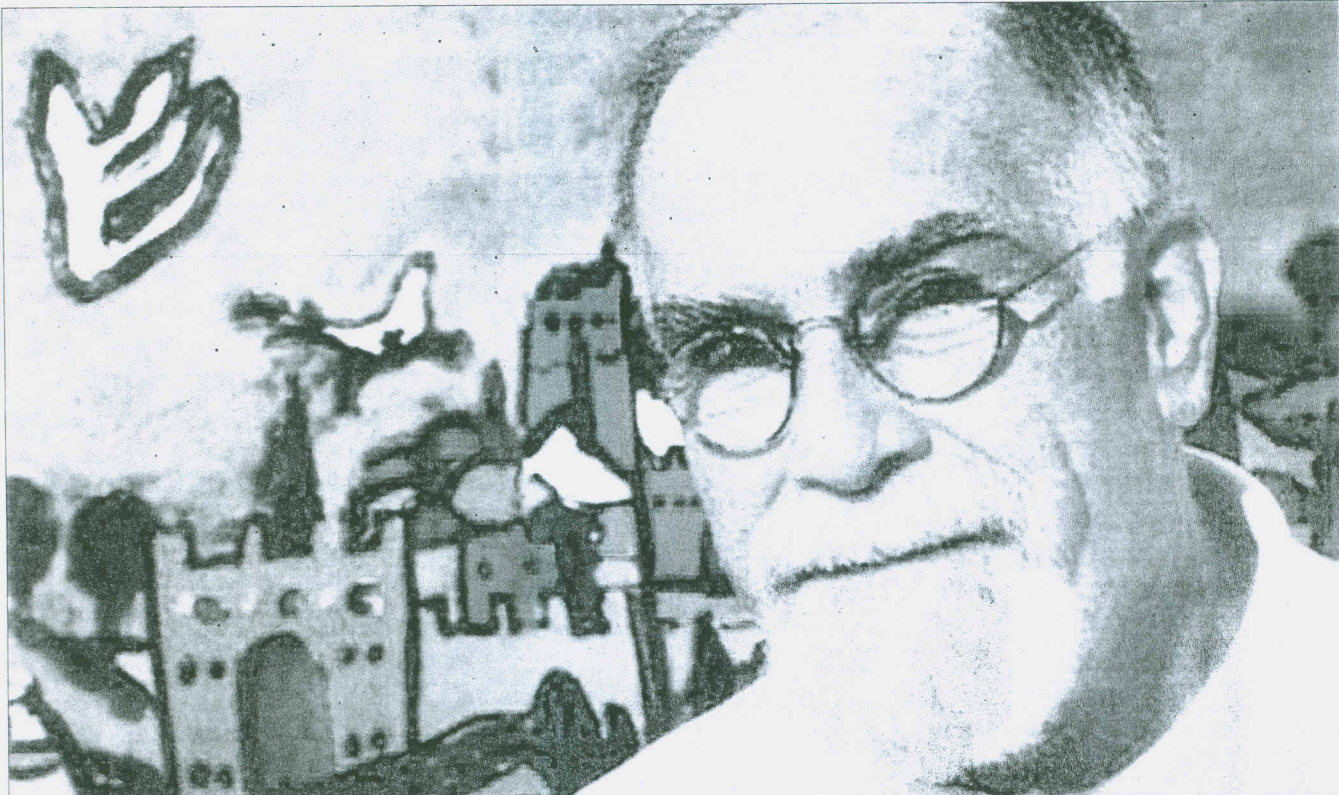
ste došli na ideju da ga pozovete i je li bilo teško uvjeriti ga da dođe u Opatiju?

Tražimo najbolje. Nakon svih priznanja ohrabрили smo se i kontaktirali Veličkovića. Bez ikakvog oklijevanja, odmah mi je rekao: Šalamon, dolazim ove godine na Bejahad, donijet ću najbolja platna, možda ću postaviti i neku od svojih instalacija! Što se tiče Veličkovića, on je izrazio dobronamjeren. Veličkovićeve izložbe otvara se 25. avgusta u opatijskoj galeriji „Juraj Šporer“ i to će sigurno biti jedan od kulturnih događaja značajnijih za cijelu Hrvatsku. Očekujemo izuzetno zanimanje medija.

❓ Među sudionicima programa ovogodišnjeg Bejahada ima još slavni i poznatih imena?

Na Bejahadu će nastupiti i dizajner svjetskog glasa Dan

Reisinger, porijeklom iz Vojvodine. On će govoriti o svojn doživljaju Izraela, zemlji koja mu je dala priliku da se ondje skrasi i da ostvari sve svoje umjetničke zamisli. Također svjetski poznati književnik Predrag Matvejević će zajedno sa zagrebačkim književnikom Miljenkom Jergovićem 25. avgusta predstaviti svoju najnoviju knjigu „Kruh“. Nastupa i pijanist David Gazarov, koji je održao koncert i prošle godine, kada je svojim muziciranjem izazvao oduševljenje gostiju i publike. Odlučili smo ponovo da ga pozovemo, a on je to sa zadovoljstvom prihvatio. Dapače, u drugom dijelu koncerta će nastupati zajedno sa svojim prijateljem Boškom Petrovićem i vjerujem da će to biti istinski doživljaj sjajnog jazzza.

? Na Bejahadu gostuju čak tri filmska festivala, Sarajevo Film Festival, ZagrebDox i zagrebački Jewish Film Festival. Kako ocjenjujete suradnju, primjericice, sa Sarajevo Film Festivalom?

Saradnja Sarajevo Film Festivala i Bejahada je odlična. Direktor SFF-a Mirsad Purivatra dolazi lično da govori o proteklom festivalu, o festivalskim planovima, a prikazat će i film koji je na ovogodišnjem SFF-u dobio Nagradu publike. S ova tri velika i poznata filmska festivala suradnja je već tradicionalna, oni su na Bejahadu redoviti gosti. Riječ je o ponoćnim projekcijama filmova, a reakcije su vrlo pozitivne. S obzirom da se ove godine paralelno održava i Bejahad mladih, predviđamo da će posjetitelji ovih filmskih projekcija biti brojni pripadnici mlade generacije.

? Zaseban dio programa posvećen je Židovima Italije. Što sve ovaj programski segment uključuje?

Mi smo uvijek prakticirali da surađujemo s jednom značajnom jevrejskom/židovskom zajednicom Europe kojoj posvećujemo cjelodnevni program. Dosad su bile predstavljene židovske zajednice Soluna, Budimpešte, Pariza, Amsterdama, Beča i Berlina, potom smo napravili malu pauzu, a ove godine pozvali smo židovsku zajednicu Rima, čiji predstavnici

janske, evropske i svjetske književnosti porijeklom Jevreja, Alberta Moraviu i Primo Levija. O njima će govoriti poznati prevodilac Sinan Gudžević i Sanja Roić, profesorica talijanistike na Sveučilištu u Zagrebu.

? Koncert Idan Raichel Project koji se 29. avgusta održava na Velikoj ljetnoj pozornici u Opatiji već sada potiče zanimanje publike. Vaša očekivanja?

Ovaj nastup jednog od trenutno najpoznatijih izraelskih etno-sastava očekujemo da će

riti o vrlo interesantnoj temi – Izrael i židovske zajednice u dijaspori. Prikazat ćemo u večernjim satima i projekciju jednog suvremenog izraelskog filma po izboru dr. Nenada Puhovskog.

? Na Bejahadu organizirate i proslavu 80-tog rođendana poznatog zagrebačkog umjetnika Zlatka Boureka. Je li to određen vid iskazivanja počasti ovom svestranom i danas još uvijek vrlo aktivnom kreativcu?

Mogu ovdje najaviti i treću programsku krunu ovogodišnjeg

SARADNJA SA SFF-OM
Saradnja Sarajevo Film Festivala i Bejahada je odlična. Direktor SFF-a Mirsad Purivatra dolazi lično da govori o proteklom festivalu, o festivalskim planovima, a prikazat će i film koji je na ovogodišnjem SFF-u dobio Nagradu publike. S ova tri velika i poznata filmska festivala suradnja je već tradicionalna, oni su na Bejahadu redoviti gosti. Riječ je o ponoćnim projekcijama filmova, a reakcije su vrlo pozitivne

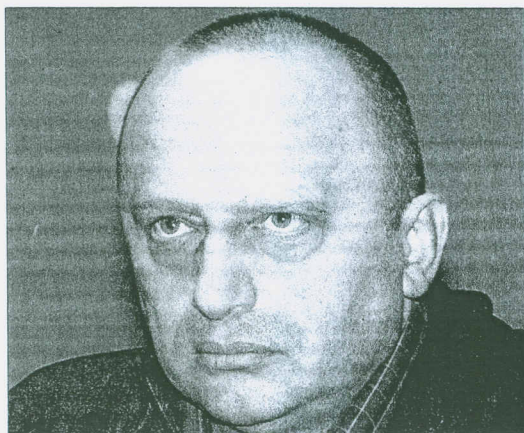
Bejahada, a to je upravo proslava jubilarnog Bourekovog rođendana. Povodom svog rođendana Bourek je odlučio napraviti predstavu „Konačno rješenje“, na tekst Georga Taborija. Specijalno za tu predstavu izradio je lutke. Rodendan ovog dinamičnog, rekao bih vrlo svestranog umjetnika će biti proslavljen na Bejahadu. Posebnu čestitku priprema Veličković s kojim je

Zlatko prijatelj još od studentskih dana u Zagrebu kao i poznati zagrebački likovni kritičar, akademik Tonko Maroević.

? Manifestacija Mladi Bejahada također se planira u Opatiji u vrijeme održavanja Bejahada o kojem najšira javnost puno zna. Što je cilj pokretanja ovog specijaliziranog programa?

Paralelno sa jedanaestim Bejahadom održava se i treći Bejahad mladih. Na njemu ove godine učestvuje oko 60 mladih u dobi od 24-40 godina. Među njima je i 8 mladih iz Bosne i Hercegovine. Ostali dolaze iz Srbije, Hrvatske i Makedonije. Imaju potpuno autonomni program koji se odvija kroz predavanja, radionice. Naravno da mogu pratiti i paralelni program Bejahada ukoliko ih nešto interesira. Voditelji ovogodišnjih radionica su David Albahari, Jakov Bararon, Mia Rajner i Eliezer Papo. Predavanja će im držati između ostalog i Žarko Korać i rabin Kotel Dadon. Naravno da imaju i zabavni dio programa, kao i slobodno vrijeme za druženje i kupanje. Ideja vodilja za organizaciju ovog programa je da ponovo homogeniziramo mlade koji sada žive u 5 država, a čiji su roditelji, rođaci, prijatelji tako uspješno živili i radili kroz stoljeća na ovim prostorima. Govore slične jezike i razumiju se vrlo dobro i bila bi velika šteta to jedinstvo narušiti. Istovremeno, dolaskom na Bejahad, upoznajju ideju Bejahada, upoznaju se sa radom Bejahada, upoznaju mnoge značajne ličnosti i mogu vrlo vjerovatno uskoro i preuzeti i možda čak i učiniti Bejahad boljim i atraktivnijim.

Jadranka Dizdarević

dolaze s tri vrlo zanimljiva programa. Rimski rabin Roberto Della Rocca održat će predavanje, otvorit ćemo izložbu fotografija Michele Levis, navečer će nastupiti najbolji talijanski jevrejski muzički sastav Evelina Meghnagi i prijatelji s koncertom „Melodije Sefarda“. Dok smo pripređivali program, smatrali smo da bi bila velika šteta ne predstaviti dva velikana tali-

biti među programskim krunama ovogodišnjeg Bejahada. Koncert se održava u sklopu „Dan Izraela“. U okviru programa „Dan Izraela“ govorit će ponovo Dan Reisinger, predavanje „Holokaust u izraelskoj likovnoj umjetnosti“ će održati Mia Rajner, predavač na Univerzitetu Bar Ilan. Predavanje će održati i izraelski ambasador u Hrvatskoj Yossi Amrani koji će govo-